

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

תורה – דברים פרק ז'

(יח) לא תירא מהם זכר תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך לפרעה ולכל מצרים: (יח) לא תירא מהם זכר תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך לפרעה ולכל מצרים: (יח) לא תדחל מנהון מדבר תדבר ית די עבד יי אלהיך לפרעה ולכל מצרים:

(יט) המסת הגדלת אשר ראו עיניך והאמת והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יהוה אלהיך פן יעשה יהוה אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם: (יט) המסת הגדלת אשר ראו עיניך והאמת והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יהוה אלהיך פן יעשה יהוה אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם: (יט) נסין רבין די חזאה עיניך ואתיא ומופתיא וידא תקפתא ודרעא מרמא די אפקה יי אלהיך פן יעבד יי אלהיך לכל עממיא די את דחל מקדמיהון:

(כ) וגם את הצרעה ישלח יהוה אלהיך בם עד אבד הנשאים והנסתרים מפניהך: (כ) וגם את הצרעה ישלח יהוה אלהיך בם עד אבד הנשאים והנסתרים מפניהך: (כ) ואף ית ערעיתא יגרי יי אלהיך בהון עד דיבדון דאשתארו ודאטמרו מקדמך:

(כא) לא תערץ מפניהם כי יהוה אלהיך בקרבך אל גדול ונורא: (כא) לא תערץ מפניהם כי יהוה אלהיך בקרבך אל גדול ונורא: (כא) לא תתבר מקדמיהון ארי יי אלהיך שכנתה בינך אלהא רבא ודחילא:

רש"י

(יח) לא תירא מהם – ולא יתכן לפרש בלחם משאך לשונות של כי שפול עליו שוב לא תירא מהם:

(יט) המסת – נסיונות: והאמת – כגון ויהי לנחש והיו לדם זיבשת: והמפתים – המכות

המופללות: והיד החזקה – זה הדבר: והזרע הנטויה – זה החרב של מכת זכורות:

(כ) הלרעה – מין שרץ העוף שהיתה זורקת בהם מרה ומסרסתן ומסמאה את עיניהם בכל מקום שהיו נסתרים שם:

נביא – ישעיה פרק מט' כ'–כג'

(כ) וגם את הצרעה ישלח יהוה אלהיך בם עד אבד הנשאים והנסתרים מפניהך: (כ) ואף ית ערעיתא יגרי יי אלהיך בהון עד דיבדון דאשתארו ודאטמרו מקדמך:

(כא) לא תערץ מפניהם כי יהוה אלהיך בקרבך אל גדול ונורא: (כא) לא תתבר מקדמיהון ארי יי אלהיך שכנתה בינך אלהא רבא ודחילא:

(כב) ונשל יהוה אלהיך את הגוים האל מפניהך מעט מעט לא תוכל פלחם מנהר פון תרבה עליך חית השדה: (כב) ויתרך יי אלהיך ית עממיא האלין מקדמך זער זער לא תכול לשציותהון בפריע דילמא תסגי עלך חיות ברא:

(כג) ונתנם יהוה אלהיך לפניה ויהם מהומה גדולה עד השמדם: (כג) וימסרנון יי אלהיך קדמך וישגנון שגוש רב עד דישיצנון:

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

רש"י

(כ) **הזרעה** – מין שרץ העוף שהיתה זורקת בהם מרה ומסרסתן ומסמאה את עיניהם בכל מקום שהיו נסתרים שם:
 (כז) **פן תרצה עליך חית השדה** – והלא אם עושין רצונו של מקום אין מתיראין מן החיה שנאמר וחית השדה השלמה לך אלא גלוי

היה לפניו שעתידין לחטוא:
 (כג) **והמם**. נקוד קמץ כולו לפי שאין מ"ם אחרונה מן היסוד והרי הוא כמו והם אותם אבל והמם גלגל עגלתו כולו יסוד לפיכך חזיו קמץ וחזיו פתח כשאר פעל של שלש אותיות:

בתנאים – תהילים פרק מד' בד'–כו'

(כד) **עוֹדָה לְמָה תִּישָׁן אֲדָנָי הַקִּיְצָה אֵל תִּזְנַח לְנִצָּח:** (כד) אתגבר למה תהי כגבר דמיד יי אתער אלהנא לא תתנשי לעלמא:
 (כה) **לְמָה פָּנִיךָ תִּסְתִּיר תִּשְׂפַח עֵינַיִנו וְלֹחֲצֵנו:** (כה) למה שכינת יקרך תסלק תשלי סגופנא ודוחקנא:
 (כו) **כִּי שָׁחָה לְעֵפֶר נִפְשֵׁנו דְּבִקָּה לְאַרְצֵי בְּטַגְנו:** (כו) ארום שיחא לעפרא נפשנא דבקות לארעית גובא מעיינא:
 (כז) **קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפְדָנוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ:** (כז) קום סיע לנא ופרוק יתנא מטול טובך:

רש"י

(כז) **ופדנו למען חסדך** – אין לנו באים זכח מעשינו אלא למען חסדך עשה:

משנה – חגיגה פרק ב'

(א) **אין דורשין בעריות בשלשה. ולא במעשה בראשית בשנים. ולא במרכבה ביחיד, אלא אם פן היה חכם ומבין מדעתו. כל המסתפל בארבעה דברים, ראוי לו באלו לא בא לעולם, מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, ומה לאחור. וכל שלא חס על כבוד קונו, ראוי לו שלא בא לעולם:**

ששת ימי בראשית אפילו לשני בני אדם, וכל שכן לשלשה או יותר, לאמר קרא (דברים ז') כי שאל נא לימים ראשונים, יחיד שואל ואין שנים שואלים: ולא במעשה מרכבה. שראה יחזקאל ושראה ישעיה. ורמז"ס פירש, מעשה בראשית, החכמה הטבעית. ומעשה מרכבה, מליאות האל ותארוו והמלאכים והנפש והשכל. ומה שיהיה אחר המות. ואין נראה לי שיקרא כל זה מעשה מרכבה, לא"כ חכמת

רע"ב – (א) אין דורשין בעריות. לשלשה בני אדם כאחד אין דורשין להם סתרי עריות, כגון בתו מאנוסתו ללא כתיבא בקרא בהדיא ואחיא מדרשא. שמה בזמן שמדבר הרב עם אחד ישאו ויתנו השנים ביניהם, ולא יתנו לבם לשמוע מפי הרב כשדרש בו איסור, ויבואו להקל בעריות ע"י שפשו של אדם מתאוה להן ומחמתן יותר משאר איסורים שבתורה: ולא במעשה בראשית. במעשה

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

דברים. הני דמפרש ואזיל: ראוי לו. יפה וטוב היה לו אם לא בא לעולם: מה למעלה. מראשי החיות: מה למטה. מתחת לארץ: מה לפני. חוץ למחילת הרקיע במזרח: ומה לאחור. למערב. פירוש אחר, מה לפני קודם שנברא העולם, מה לאחור בסוף העולם לאחרית הימים: כל שלא חס על כבוד קונו. שעובר עברה בסתר ואמר אין שכינה מצויה כאן ומי רואני ומי יודעני:

(ב) יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך, יוסי בן יוחנן אומר לסמוך. יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך, נתאי הארבל אומר לסמוך. יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך, שמעון בן שטח אומר לסמוך. שמעיה אומר לסמוך, אבטליון אומר שלא לסמוך. הלל ומנחם לא נחלקו. יצא מנחם, נכנס שמאי. שמאי אומר שלא לסמוך, הלל אומר לסמוך. הראשונים היו נשיאים, ושבתיים להם אבות בית דין:

של הלל. לפיכך לא הודע מענינו אם נחלק עם הלל בזה עם לאו, ונכנס שמאי במקומו להיות אב ד"ד תחתיו, ונחלק על הלל: הראשונים. שהזכרו ראשון בכל זוג היו נשיאים:

(ג) בית שמאי אומרים, מביאין שלמים ואין סומכין עליהם, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים, מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהם:

הרגל לאמר קרא (במדבר כ"ט) ערכת תהיה לכם, לכם ולא לגבוה: ובית הלל אומרים מביאין. שלמי חגיגה ועולות ראייה. דכתיב (דברים ט"ז) ערכת לה, כל דלה! אבל נדרים ונדבות, בין עולות בין שלמים דברי הכל אין קריבין דיו"ט:

(ד) עֲצֶרֶת שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים, יוֹם טְבוּחַ אַחַר הַשַּׁבָּת. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, אֵין יוֹם טְבוּחַ (אַחַר הַשַּׁבָּת), וּמוֹדִים שָׁאם חָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת, שְׁיֹם טְבוּחַ אַחַר הַשַּׁבָּת, וְאֵין כְּהֵן גְּדוֹל מִתְּלַפֵּשׁ בְּכִלְיוֹ, וּמִתְרִין בְּהַסְפֵּד וְתַעֲנִית, שְׁלֵא לְקַיֵּם דְּבִרֵי הָאוֹמְרִין עֲצֶרֶת אַחַר הַשַּׁבָּת:

דאפילו היכא ללא אפשר למיעבד למחר, כגון דחל ערכת בערב שבת אפילו בהא אמרי ד"ש דאין עולת ראיה קריבה דיו"ט ודחו לה עד לאחר השבת: אין כהן גדול מחלצש. בכלים נאים שלו, דיום טבוח של ערכת שאחר השבת. כדי שלא יתנאה בזוהר היום, שיבינו הכל שאין היום יו"ט: שלא לקיים

המרכבה הוה ליה למתני, אלא מעשה מרכבה הוא שע"י הזכרת שמות של קדושה משתמשים בכתר, ופזין איך משמרות המלאכים במעמדן ואיך היכל לפנים מהיכל, כעין הסוכין ברוח הקודש: ביחיד אלא א"כ היה חכם ומצין מדעתו. אפילו לאדם אחד אין דורשין במרכבה, אלא א"כ מכיר בו הרב שהוא חכם שאם ימסור לו ראשי פרקים יהיה הוא מצין שאר מדעתו: כל המסתכל ד'

רע"ב - (ב) יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך. דיו"ט. מפני שמתמשש בדעלי חיים, שצכל כחו הוא סומך. וזו המחלוקת היתה בין הגשאים ובין אבות ד"ד, דור אחר דור: ילא מנחם. לעבודת המלך, ופירש מלהיות חברו

רע"ב - (ג) מביאים שלמים. שלמי חגיגה, לפי שיש בהם אורך אכילה להדיוט: ואין סומכין עליהם. אלא סומך עליהן מצעור יום. ללא צעינן וסמך ושחט תכף לסמיכה שחיתה: אבל לא עולות. עולת יחיד, ואפילו עולת ראיה. שהרי יכול להקריבה בשאר ימות

רע"ב - (ד) יום טבוח. יום שחיטת עולות ראיה של יו"ט לאחר השבת שאין קרבים לא דיו"ט ולא בשבת. וערכת יש לה תשלומין כל שבעה כפסח וסוכות: וב"ה אומרים אין לה יום טבוח. אינה כריכה יום טבוח, שמותר להקריב דיו"ט. וב"ה לטעמייהו דאמרי מביאין שלמים ועולות דיו"ט. ואשמעינן תנא

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

השבת, והן אומרים ממחרת שבת בראשית וא"כ לעולם חל עזרת באחד בשבת:

(ה) נוטלין לידים לחלין ולמעשר ולתרומה. ולקדש, מטבילין. ולחטאת, אם נטמאו ידיו, נטמא גופו:

מעלה יתירה, שאם נטמאו ידיו בא' מן הדברים המטמאים את הידים ולא את הגוף, כגון ספר ואוכלין טמאים ומשקין טמאים וכל טומאות שמדברי סופרים, נטמא גם הגוף, וכל הגוף כריך טבילה. וכל מעלות הללו שזה גבוה מזה, מדברי סופרים הם. והאי דנקט להו הכא גבי הלכות חגיגה, לפי שיש בסופן הלכות הרגל, שעמי הארץ חשבים טהורים כרגל, ולא בשאר ימות השנה. בסוף חומר בקודש:

(ו) הטובל לחלין והחזק לחלין, אסור למעשר. טבל למעשר והחזק למעשר, אסור לתרומה. טבל לתרומה, אסור לקדש. טבל לקדש והחזק לקדש, אסור לחטאת. טבל לחמור, מתר לקל. טבל ולא החזק, באלו לא טבל:

באפר פרה: ולא הוזק. לא נתכוין לשם טבילת טהרה, אלא לרחיבה בעלמא: כאילו לא טבל. למעשר, וכ"ש לתרומה ולקודש. אבל טבילה היא לחולין, דחולין לא צעו כוונה:

(ז) בגדי עם הארץ מדרס לפרושין. בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה. בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש. בגדי קדש מדרס לחטאת. יוסף בן יועזר היה חסיד שבבבבנה, והיתה מטפחתו מדרס לקדש. יוחנן בן גידגא היה אוכל על טהרת הקדש כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לחטאת:

נינהו, שאמרו אין שמירת טהרתן של אלו חשבה שמירה אצל אלו. ומתוך שהן אצל אלו כאילו לא שמרו, גזרו בצבדיהם שמה ישבה עליהם אשתו נדה, והרי הן מדרס הגדה: היה אוכל על טהרת הקודש. היה אוכל חולין שלו בטהרה כאילו היה קודש. שהיה נזהר בהן מכל טומאה המטמא את הקודש: והיתה מטפחתו מדרס לחטאת. אבל לא לקודש. דקסבר האי תנא חולין שנעשו על טהרת הקודש כקודש למו. ואין כן הלכה. לחולין

דברי האומרים עזרת אחר שבת. שהיו הדוקים אומרים לעולם עזרת אחר שבת, דכתיב (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת

רע"ב – (ה) נוטלין לידים לחולין ולמעשר ולתרומה. חולין ומעשר שני ותרומה די להם נטילה בכלי שאין בו אלא רביעית מים: ולקודש מטבילין. פירוש לאכול שלמים וחטאת ואשם יש מעלה יתירה, שצריך להטביל את הידים במ' סאה. ואע"פ שאינם אלא סתם ידים, שלא נגעו בטומאה המטמאה את כל הגוף מדאורייתא: ולחטאת. ליגע במי חטאת, מים המקודשים באפר פרה לדומה להזות מהם על טמאי מתים, יש

רע"ב – (ו) טבל לחולין, והחזק לחולין. ועוד זו מעלה. הטובל לאכול חולין ונתכוין לטבול להיות מוחזק טהור לשם חולין: אסור למעשר. אסור לאכול מעשר שני הנאכל ביכושלים, עד שיטבול לשם מעשר. וכן כולם: אסור בחטאת. במים המקודשים

רע"ב – (ז) מדרס. אב הטומאה לטמא אדם וכלים כמדרס הזב שמטמא אדם וכלים, דכתיב (ויקרא ט"ו) וכל אשר יגע במשכבה יכבס בגדיו: לפרושים. לאוכלי חוליהם בטהרת חולין: בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה. כאן חסר מעלה אחת. והכי אצטרי ליה למתני, בגדי פרושים מדרס לאוכלי מעשר שני. בגדי אוכלי מעשר שני מדרס לאוכלי תרומה, דהיינו לכהנים בתרומתן. וכל הני מעלות מדברי סופרים

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

שנעשו על טהרת הקודש לאו כקודש למו לכל הדברים. כדליתא בסוף מסכת נדה:

גמרא – חגיגה דף טז' ע"א

כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם: מאי היא רבי אבא אמר זה המסתכל בקשת רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר מסתכל בקשת דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר כדברי יצחק דאמר רבי יצחק כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי שכינה שנאמר כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי איני והאמר רבי אלעא הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויתעטף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא לא קשיא הא דמצי כייף ליה ליצריה הא דלא מצי כייף ליצריה דרש רבי יהודה ברבי נחמני מתורגמניה דריש לקיש כל המסתכל בשלשה דברים עיניו כהות בקשת ובנשיא ובכהנים בקשת דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם הוא מראה דמות כבוד ה' בנשיא דכתיב ונתת מהודך עליו המסתכל בכהנים בזמן שבית המקדש קיים שהיו עומדין על דוכנן ומברכין את ישראל בשם המפורש דרש רבי יהודה ברבי נחמני מתורגמניה דריש לקיש מאי דכתיב אל תאמינו ברע אל תבטחו באלוף אם יאמר לך יצר הרע חטוא והקדוש ברוך הוא מוחל אל תאמן (שנאמר) אל תאמן ברע ואין רע אלא יצר הרע שנאמר כי יצר לב האדם רע ואין אלוף אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר אלוף נעורי אתה שמא תאמר מי מעיד בי אבני ביתו וקורות ביתו של אדם הם מעידין בו שנאמר כי אבן מקיד תזעק וכפיס מעץ יעננה וחכמים אומרים נשמתו של אדם מעידה בו שנאמר משכבת חיקך שמור פתחי פיך אי זו היא דבר ששוכבת בחיקו של אדם הוי אומר זו נשמה רבי זריקא אמר שני מלאכי השרת המלוין אותו הן מעידין בו שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך (וחכמים אומרים) [וי"א] אבריו של אדם מעידין בו שנאמר ואתם עדי נאם ה' ואני אל:

רש"י על הגמרא

אדם נותן לב, לפי שאינו חסוד בעיניהם, וכן כלבוט שחורים: למאי כייף ליה ליצריה – ובוטח על שהוא נחבא בסתר, כאילו דוחק הרגלים: היכא דלא מצי כייף ליה ליצריה –

כאלו דוחק רגלי השכינה – אומר כלבוט אין השכינה כאן, וכתיב והארץ הדום רגלי: במקום שאין מכירין אותו – אין לעתו גסה עליו, ושמא יקל כח יצרו, וגם אם יחטא אין

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

וכפיים – חתיכת עץ, כמו כפיסין בצדא
בתרא (ב, א): אתם עדי – הוא מעיד בעלמו
זכל עונות שאוכיח בפניו:

טוב לו זלינעא מפרהסיא: ומזכרין את העם
זשם המפורש – שהשכינה שורה על קשרי
לאזבעותיהם: אל תאמינו זרע – האומר לך
חטא: ואל תזטחו זאלוף – לומר שימחול:

זוהר – ואתחנן דף רסו ע"ב

תו אמר רבי אבא, כתיב, (תהלים קכא) יי ישמור צאתך ובואך מעתה ועד
עולם. ישמור צאתך תינת. אלא ובואך, מאי קא מייירי, דהא מאן דעאל
לביתיה לא מסתפי. אלא האי בר נש דשוי רשימא קדישא לביתיה, במלין
דשמא עלאה, האי אתנטיר מפלא. כד נפיק ההוא דמדוריה לתרעא
דביתיה, זקוף וזמי רשימא קדישא, ועיין (ס"א גע"ז) בפתחיה. כד נפיק בר
נש, הוא אוזיף ליה, ונטיר ליה. כד עייל לביתיה, הוא אכריז קמיה,
אזדהרו ביקרא דדיוקנא דמלכא קדישא. וכל דא, בגין ההוא רשימא דשמא
קדישא, דאתרשים בתרעיה:

ולאו די ליה לבר נש דאתנטר בביתיה, אלא קודשא בריה הוא נטיר ליה
כד עייל, וכד נפיק. דכתיב, יי ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם. זכאין
אינון ישראל בהאי עלמא, ובעלמא דאתי:

תא חזי, האי רוחא בישא דשאר (דף רס"ז ע"א) בין תרעי. ווי ליה לבר נש,
דלא ידע לאודהרא מניה, ולא רשים לפתחא דביתיה שמא עלאה קדישא,
דישתכח עמיה. דהא אית ליה תלת מאה ושתין וחמש שמשין ביטין
מקטרגין, כל חד משמש יומיה, וכלהו משתכחי עמיה כל יומי שתא,
ומקטרגי ביה לעילא ותתא. וכלהו משתכחי ביה ביממא ובלייליא. ביממא,
לקטרגא ליה. בלייליא, לצערא ליה בחלמיה:

כד נפיק לקטרגא ליה, כד עאל, שוין ידייהו עליה דכתפיה, ואמרין ליה,
ווי ליה לפלגיא דנפק מרשותא דמאריה. ווי ליה לפלגיא בהאי עלמא,
ובעלמא דאתי. בגין כה בעאן בני מהימנותא, למהוי רשימין בכלא, למהוי
רשימין ברשימא דמאריהון, לאזדעזעא מניהו כל סטרין זינין ביטין, למהוי
נטירין בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. זכאין חולקיהון דישראל, עלייהו כתיב
(ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם יידשו ארץ וגו':

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק א'

(ד) נמצאו כל הברכות כולן שלשה מינים ברכות הנייה וברכות מצות וברכות הודאה
שהן דרך שבת והודיה ובקשה כדי לזכור את הבורא תמיד וליראה ממנו:

חק לישראל – פרשת עקב יום ב'

- (ה) ונוסח כל הברכות עזרא ובית דינו תקנום ואין ראוי לשנותם ולא להוסיף על אחת מהם ולא לגרוע ממנה וכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות אינו אלא טועה וכל ברכה שאין בה הזכרת השם ומלכות אינה ברכה אלא אם כן היתה סמוכה לחבירתה:
- (ו) וכל הברכות כולן נאמרין בכל לשון והוא שיאמר כעין שתקנו חכמים ואם שינה את המטבע הואיל והזכיר אזכרה ומלכות וענין הברכה אפילו בלשון חול יצא:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.